

TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00007

**A helyi identitás és kohézió erősítése
Mezőfalva térségében**

Objektumleírások

Készült: 2019. március

Készítette: Magyar Műemléki Topográfia Nonprofit Kft.

Daruszentmiklós épített öröksége

Fejér megye délkeleti részén fekvő település. Fő részei – Kísszentmiklós, Daruhegy és Dánieltelep – a fő közlekedési utakra felfűzve épültek be. A tájban elhelyezkedő viszonylag kis beépített terület egykori majorok helyén jött létre. A falusias karakterű terület két útifalu településrészéből áll, melyek a fő tengelyükből később kiágazó utcák mentén fejlődtek. • Daruszentmiklós fiatal település. 2002-ben, Előszállásból kiválva jött létre Daruhegy, Kísszentmiklós, Dánieltelep és Piripócs településrészekből. Területe az Árpád-korban magyar fejedelmi szálláshely volt, majd királyi birtok lett. A tatárjárás után itt alakították ki az egyik kun kapitányságot. A török hódoltság idején az elmenekült lakosság helyére szerbek költöztek. Később a ciszterci rend zirci apátságának földbirtoka lett. Az egykori középbirtokok felparcellázásával aprófalvak jöttek létre: Bánompuszta, Aligvárompuszta, Dánielpuszta és Piripócs. A Daruhegyen élő földnélküli zsellérek közül számosan menekültek Amerikába a XX. század elején. 1945 után a közeli településeken a nagyipar kialakulásával a lakosság foglalkozása megváltozott, a mezőgazdaság jelentősége csökkent.

TAK 2017 (6.)

Klebensberg Népiskola

Szabadon álló, egyszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Épült 1913-ban, az úgynevezett Alföld-program keretében, egyosztályos iskolaként és tanítói lakásként. 1930-ban, gróf Klebensberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter népiskolai programjának eredményeként újabb tanteremmel bővült. Az önkormányzat 2011-ben pályázati forrásból felújította az épületet, újraépítette a régi haranglábat, és beemeltette a harangot. Az iskolában ma két alsós osztály tanul, és itt van a tornaszoba is. Iskolai órákon kívül a település kulturális-közművelődési és közösségi céljait is szolgálja. 2013. december 13-án állították fel a névadó bronzból készült mellszobrát, Pethő Hunor szobrászművész alkotását. • Utcai homlokzatának közepén elnyújtott boltíves tornác nyílik. A homlokzat bal oldalán két vakárkád között egy árkádós ablak, a jobb oldalon három vakárkád látható, a középsőben emléktáblát helyeztek el, fölötté bádoggal fedett oromfal, tetején keresztel. Oldalsó homlokzatain egyenes záródású ablakok. Nyílásai könyöklőpárkányosak, egyszerű fehér vakolatkeretelést kaptak. Helyi védett.

TAK 2017 (18.), <http://faluvandor.hu/faluvuj/2016/10/27/daruszentmiklos-klebensberg-kuria/>

egykori imaház

(Daru sor)

Utcavonallal párhuzamosan, az óvoda tömbjével egybeépült, földszintes, lapostetős épület. Fa nyílászárói – két oldalán egy-egy ablak, középen egy kétszárnyú, felülvilágító ajtó – egyenes záródásúak, a bejárat fölött a falra erősítve egyszerű fakeresztet helyeztek el. Alatta még olvasható a korábbi közművelődési funkcióra utaló felirat: „PETŐFI MŰVELŐDÉSI HÁZ”. Az óvoda épülete felől háromszögben záródó díszes, lépcsős attikafal emelkedik.

Ifjúsági Ház

(Fehérvári út 25/a)

Utcavonallal párhuzamosan, szabadon álló, földszintes, nyeregtetős, cserépfedésű épület. Nyílászárói egyenes záródásúak, hő- és hangszigeteltek. 2018 óta kettős – ifjúsági ház és körzeti megbízotti iroda – funkciót lát el, így két utcafront felőli bejáratral rendelkezik. A bejárat fölött a tetőből egy

háromszögletű, deszkaoromzatos rész kiemelkedik, rajta az „IFJÚSÁGI HÁZ” felirattal, fölötté a község címerével.

PEKAREK 2018.

Barátság Ház

(Fő utca 61/b.)

Utcavonallal párhuzamosan, szabadon álló, földszintes, nyeregtetős, cserépfedésű épület. Nyílászárói egyenes záródásúak, hő- és hangszigeteltek. Utcafront felőli homlokzatán a bejárati fölötti tetőrész timpanonszerűen enyhén kiemelkedik. A deszkával borított háromszögben a „BARÁTSÁG HÁZ” felirat olvasható. A homlokzat előtt alacsony tornác húzódik, amelyet fagerendák támasztanak alá. Az épületet, amely a helyi civil élet központjaként működik, 2014-ben felújították és átépítették.

KÖRMENDI 2014.

Haranglábak

A település jellegzetes díszítő elemei, amelyek az utcák mentén egyedülállóan vagy középülethez csatlakozóan jelennek meg. Kisebb négyoszlopos ácsolatú építmények védőtetővel, amely oltalmazza magát a harangot, annak felfüggesztő mozgó mechanizmusát, valamint a tartószerkezetet és az alapozást. Ezek alig magasabbak a falu épületeinél.

TAK 2017. (20.)

Felhasznált irodalom

KÖRMENDI 2014 Körmendi Erzsébet: A daruszentmiklósiak barátságháza. Dunaújvárosi Hírlap, 2014. április 3. online verzió: <https://www.duol.hu/hirek/a-darusiak-baratsaghaza-1614061/>

PEKAREK 2018 Pekarek János: A daruszentmiklósi ifjúsági házban nyílt meg a kmb-s iroda. Dunaújvárosi Hírlap, 2018. február 13. online verzió: <https://www.duol.hu/kozelet/helyi-kozelet/rendorseg-korzeti-megbizott-iroda-daruszentmiklos-2177895/>

TAK 2017 Településképi arculati kézikönyv, 2017.